

Bryssel den 3.9.2015
C(2015) 6197 final

KOMMISSIONENS YTTRANDE

av den 3.9.2015

**enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 714/2009 och artikel 10 i direktiv 2009/72/EG –
Finland (Åland) – Kraftnät Åland AB**

KOMMISSIONENS YTTRANDE

av den 3.9.2015

enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 714/2009 och artikel 10 i direktiv 2009/72/EG –
Finland (Åland) – Kraftnät Åland AB

I. FÖRFARANDE

Den 7 juli 2015 mottog kommissionen en anmälan från Ålands elmarknadstillsynsmyndighet (nedan kallad *tillsynsmyndigheten*), i enlighet med artikel 10.6 i direktiv 2009/72/EG¹ (nedan kallat *eldirektivet*), av ett utkast till beslut om certifiering av Kraftnät Åland AB (nedan kallat *Kraftnät*) som en systemansvarig för överföringssystemet för el.

Enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 714/2009² (nedan kallad *elförordningen*) ska kommissionen pröva det anmälda utkastet till beslut och avge ett yttrande till den berörda nationella tillsynsmyndigheten om beslutets förenlighet med artiklarna 10.2 och artikel 9 i eldirektivet.

II. BESKRIVNING AV DET ANMÄLDA BESLUTET

Kraftnät äger, underhåller, driver och utvecklar elöverföringssystemet för ögruppen Åland. Kraftnät är ett aktiebolag som ägs i sin helhet av Ålands landskapsregering. Kraftnät är ensam ägare av Ålands elöverföringssystem, som består av ett högspänningsnät på 311 kilometer, med anslutningar till det svenska regionala nätet och till finska fastlandet.

Åland är en autonom region i Finland, med anslutningar till överföringsnät i Finland och Sverige. Åland har en rättslig ram som är skild från den finska lagstiftningen, däribland energilagarna som införlivar det tredje energipaketet.

Kraftnät har ansökt om certifiering enligt modellen med åtskillnad beträffande ägandet enligt artikel 9.1 i eldirektivet. Modellen för åtskillnad beträffande ägandet avseende systemansvariga för överföringssystem är den enda modell med åtskillnad som föreskrivs i Ålands genomförandelagstiftning.

Tillsynsmyndigheten har preliminärt dragit slutsatsen att Kraftnät uppfyller kraven för modellen med åtskillnad beträffande ägandet enligt den åländska lagstiftning som införlivar eldirektivet på följande villkor:

Ålands landskapsregering, som äger Kraftnät, säljer sitt innehav av 240 andelar i Ålands Vindenergi Andelslag före utgången av december 2015.

Den styrelsemedlem i Kraftnät som tidigare representerat kommunen vid Ålands Vindenergi Andelslags och Ålands Elandelslags bolagsstämmor befrias från detta uppdrag.

På grundval av detta lämnade tillsynsmyndigheten in sitt utkast till beslut till kommissionen.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, EUT L 211, 14.8.2009, s. 55.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003, EUT L 211, 14.8.2009, s. 15.

III. KOMMENTARER

På grundval av anmälan har kommissionen följande kommentarer till utkastet till beslut.

1. Ålands landskapsregerings ägande av Kraftnät

Enligt artikel 9.1 b ii i eldirektivet får inte samma person(er) direkt eller indirekt utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem, och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller utöva någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

Enligt tillsynsmyndighetens utkast till beslut ägs Kraftnät helt av landskapsregeringen. Tillsynsmyndigheten noterar också att Ålands landskapsregering innehar 240 andelar i Ålands Vindenergi Andelslag.

Ålands Vindenergi Andelslag är ett åländskt vindkraftsandelsslag med totalt 1 267 ägare; det totala antalet andelar i andelslaget uppgick vid utgången av år 2014 till 5 717.

Landskapsregeringen fattade emellertid den 3 mars 2015 ett beslut att erbjuda samtliga andelar i Ålands Vindenergi Andelslag till försäljning. Det framgår av tillsynsmyndighetens utkast till beslut att landskapsregeringen inte innehar några andra andelar i företag som är verksamma inom produktion eller leverans av el.

I sitt utkast till beslut ställer tillsynsmyndigheten som villkor för certifieringen av Kraftnät att landskapsregeringen säljer sina andelar i Ålands Vindenergi Andelslag senast den 31 december 2015. Kommissionen instämmer i att tillsynsmyndigheten måste ställa detta krav för att säkerställa efterlevnaden av kraven i samband med åtskillnad beträffande ägandet enligt artikel 9 i eldirektivet.

2. Ägande av produktionstillgångar

Enligt de inlämnade uppgifterna äger Kraftnät Åland en 25 MW gasturbin för att säkerställa reservkraft vid avbrott av strömtillförseln. Kommissionen erinrar om att kravet på åtskillnad beträffande ägandet enligt artikel 9.1 b ii i eldirektivet och skyldigheten att tillämpa marknadsorienterade förfaranden enligt artikel 15.6 i eldirektivet i princip gäller även för reservenergi. Kommissionen uppmanar därför tillsynsmyndigheten att göra en bedömning av denna fråga i sitt slutliga beslut.

3. Oberoende för Kraftnäts ledning

Enligt artikel 9.1 c i eldirektivet får inte samma person(er), för en systemansvarig för överföringssystem eller för ett överföringssystem, utse ledamöter till styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget, och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. Dessutom anges i artikel 9.1 d i eldirektivet att samma person inte får vara ledamot i styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.

I sitt utkast till beslut noterar tillsynsmyndigheten att tre av de fem styrelseledamöterna i Kraftnät, direkt eller indirekt, innehar en eller flera andelar i vindkraftsandelsslaget Ålands Vindenergi Andelslag.

När det gäller Kraftnäts styrelseledamöters innehav av andelar i Ålands Vindenergi Andelslag, noterar tillsynsmyndigheten att var och en av andelslagets 1 267 medlemmar förfogar över en röst, oavsett hur många andelar han eller hon innehar. Tillsynsmyndigheten anser under dessa omständigheter att de kopplingar som finns mellan styrelseledamöterna i Kraftnät och producenter

eller leverantörer av el är av så ringa betydelse att de inte kan anses utgöra ett hinder för Kraftnäts certifiering som en systemansvarig för överföringssystem. Kommissionen instämmer i denna slutsats, men uppmuntrar dock tillsynsmyndigheten att se till att, som en del av den uppförandekodex som gäller för styrelseledamöter, lämpliga åtgärder vidtas för att undvika intressekonflikter eller sådant som kan uppfattas som intressekonflikter för styrelseledamöterna och relevant personal i Kraftnät.

Dessutom finns det en styrelseledamot som för närvarande representerar sin hemkommun vid Ålands Vindenergi Andelslags bolagsstämma och är ersättare vid Ålands Elandelslags bolagsstämma, en elhandlare och systemansvarig för distributionssystem på Åland. Ålands Elandelslag är ett andelslag som ägs av kunderna som utgörs av enskilda förbrukare samt vissa av de åländska kommunerna. Det framgår dock av tillsynsmyndighetens utkast till beslut att denna ledamot har avgått från sina uppdrag med omedelbar verkan. Tillsynsmyndigheten anser att ett godkännande från Ålands Vindenergi Andelslag och Ålands Elandelslag om att befria styrelseledamoten från ovanstående uppdrag är ett villkor för certifieringen av Kraftnät. Kommissionen ger sitt stöd till detta villkor för att undvika eventuella intressekonflikter i ledningen för Kraftnät. Kommissionen konstaterar emellertid att styrelseledamotens faktiska befrielse från sina uppdrag är en förutsättning för att reglerna om åtskillnad beträffande ägandet ska vara uppfyllda och uppmanar tillsynsmyndigheten att fastställa tidigast möjliga datum då detta kan verkställas och ta med det i villkoret för certifieringen av Kraftnät.

IV. SLUTSATS

Enligt artikel 3.2 i elförordningen ska tillsynsmyndigheten ta största möjliga hänsyn till ovanstående kommentarer från kommissionen när den fattar sitt slutliga beslut om certifieringen av Kraftnät. Beslutet ska sändas till kommissionen.

Kommissionens ståndpunkt vad gäller denna anmälan påverkar inte dess ställningstaganden gentemot nationella tillsynsmyndigheter i fråga om andra anmälda förslag till åtgärder om certifiering, eller gentemot nationella myndigheter som ansvarar för genomförandet av EU-lagstiftning vad gäller en nationell genomförandeåtgärds förenlighet med EU-rätten.

Kommissionen kommer att offentliggöra detta dokument på sin webbplats. Kommissionen betraktar inte uppgifterna i detta dokument som konfidentiella. Tillsynsmyndigheten uppmanas att inom fem arbetsdagar efter mottagandet av denna skrivelse meddela kommissionen om myndigheten, i enlighet med EU:s bestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter, anser att detta dokument innehåller konfidentiell information som bör strykas innan dokumentet offentliggörs. En sådan begäran måste motiveras.

Utfärdat i Bryssel den 3.9.2015

*På kommissionens vägnar
Miguel ARIAS CAÑETE
Ledamot av kommissionen*

